

καὶ αἱ δύο πτέρυγες ἐτράπησαν εἰς φυγὴν καὶ ἀταξίαν. Ὁ Ἀλέξανδρος ἔπαυσε διώκειν τὸ ἵππικόν, καὶ ἐπέσρεψεν εὐθύς ἐναντίον τῶν πεζῶν. Οὗτοι πρῶτον μὲν ἀνδίσαντο σαφερώς ὅτε δὲ ἴδον ἐκυτὲς πολεμιμένους καὶ ἀπὸ τὸ ἵππικόν καὶ ἀπὸ τὴν φάλαγγα τῶν Μακεδόνων, ἧτις ἐπέρασε τὸν ποταμὸν, δὲν ὑπέμειναν πολλὸν χρόνον, ἀλλὰ πάντες ἔφευγον πλην τῶν μειζωτῶν τῶν Δαρείων Ἑλλήνων. Οὗτοι ἀναχωρήσαντες ἐπάνωθεν ἐνόησαν λόφον, ἐζήτησαν ἀπὸ τὸν Ἀλέξανδρον τὴν ἄδειαν τε ν' ἀναχωρήσεν ἐλευθέρως ἑαυτὸς δὲ κινημένος ἀπὸ τὸν θυμὸν μᾶλλον ἢ ἀπὸ τὸ λογικόν, ὤρμησε πρῶτος αὐτὸς εἰς τὸ μέσον τέτρα τῶν πεζικῶν, καὶ εὐθύς ἐφονεύθη ὁ ἵππος τε (ὄχι ὁ βυκέφαλος) ξίφει πληγῶσαι διὰ τῶν πλευρῶν. Ἡ μάχη τότε ἐχρημάτισε φρικτὴ καὶ πεισματώδης, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ μάχῃ ἔπεσον οἱ περισσότεροι τῶν ἀποθανόντων Μακεδόνων, οἱ ὅποιοι ἐπολέμην μὲ ἀνδρώπεις πολεμικὰς, ἀνδρείους καὶ ἀπηλπισμένους ἑαυτοὺς ἑαυτοῦς. τέλος δὲ οἱ Ἕλληνες κατεκόπησαν, πλην 2,000 αἰχμαλώτων.

Πολλοὶ Πέρσαι στρατηγοὶ ἔπεσον ἐν τῇ μάχῃ. Ὁ Ἀρσίτης φεύγει εἰς τὴν Φρυγίαν, καὶ ἐκεῖ, ὡς λέγουσιν, ἐφονεύθη ἰδιοχείρως, ὅτι ἐχρημάτισεν ὁ αἴτιος τῆς μάχης. Ἀπέθανον δὲ τῶν μὲν Περσῶν 20,000 πεζοὶ καὶ 2,000 ἵππεῖς ἑαυτοῦ τῶν δὲ Μακεδόνων ἔπεσον κατὰ τὴν πρώτην προσβολὴν 25 βασιλικοὶ ἵππεῖς (1), τῶν ὁποίων τὰ χάλκινα ἀγάλματα κατεσκευάσθησαν ἀπὸ τὸν Λύσιππον ἐπιταγῇ τῷ Ἀλεξάνδρῳ, καὶ ἐτέθησαν εἰς τὸ Δίον τῆς Μακεδονίας, καὶ ἐκεῖθεν μετὰ

(1) Οἱ βασιλικοὶ ἵππεῖς ὀνομάζοντο ἰταῖροι, καὶ οἱ πεζοὶ πεζεταῖροι.

πολλὰς χρόνους ἐκομίσθησαν εἰς τὴν Ρώμην ἀπὸ τὸν Μέτελλον· οἱ δὲ λοιποὶ φονευθέντες ἵππεις ἦσαν ὑπὲρ τὰς 60 καὶ ὡς 30 πεζοὶ. Τέτους ὅλης ἔθαψεν ὁ βασιλεὺς τῆ ἐπαύριον μετὰ τῶν ὄπλων καὶ τῆς λοιπῆς κατασκευῆς, καὶ ἠλευθέρωσε τὰς γονέας αὐτῶν καὶ παῖδας ἀπὸ πάντα φόρον καὶ δουλικὴν ἐργασίαν· ἔλαβε δὲ μεγάλην πρόνοιαν καὶ τῶν πληγωμένων, καὶ ἐπισκεπτόμενος αὐτὸς τὰς πληγὰς, ἠρώτα ὅπως ἐπληρώσῃ καθεὶς, καὶ συνεχώρησεν εἰς πάντα νὰ διηγηθῆ ἠλευθέρως τὰ κατορθώματά τε, καὶ νὰ καυχηθῆ· ἔθαψε δὲ καὶ τὰς στρατηγὰς Πέρσας καὶ τὰς μισθωτὰς Ἕλληνας· ὅσους δὲ τούτων ἔλαβεν αἰχμαλώτους, τέτους δῆσας ἐν δεσμοῖς, ἐπέμψεν εἰς τὴν Μακεδονίαν διὰ νὰ ἐργάζωνται ὡς δούλοι, ὅτι παρὰ τὴν κοινὴν ἀπόφασιν τῶν Ἑλλήνων, Ἕλληνες ὄντες, ἐμάχοντο ὑπὲρ τῶν βαρβάρων κατὰ τῆς πατρίδος.

Ὁ Ἀλέξανδρος ἔκρινε πρέπον ν' ἀξιῶσῃ καὶ τὰς Ἕλληνας τῆς νίκης, καὶ ἔσειλεν εἰς τὰς Ἀθήνας τριακοσίας ἀσπίδας ἐκ τῆ ἀριθμῆ τῶν λαφύρων, καὶ ἐπρόσαξε νὰ ἐπιγραφῆ κοινῶς εἰς τὰ ἄλλα λάφυρα αὕτη ἢ φιλότιμος ἐπιγραφή· “Ἀλέξανδρος Φίλιππος καὶ οἱ Ἕλληνες, πλὴν Λακεδαιμονίων, ἀπὸ τῶν βαρβάρων τῶν τὴν Ἀσίαν κατοικούντων” τὰς δὲ περισσοτέρας φιάλας, χρυσᾶς τε καὶ ἀργυρᾶς, καὶ τὰ πορφυρᾶ πεύκη, καὶ ἄλλα τοιαῦτα πολυτελῆ τῶν Περσῶν, ἔσειλεν εἰς τὴν μητέρα.

Αὕτη ἡ νίκη κατελύπησε μὲν τὰς Πέρσας, ἐκέρρωσε δὲ τὰς νικητὰς. Οἱ Πέρσαι ἰδόντες, ὅτι ἔχουσι πολλὰ βοηθητικὰ μέσα, δὲν ἐδυνήθησαν νὰ νικησωσι τὰς Ἕλληνας, ἐνόμισαν ἀδύνατον ν' ἀντισταθῶσι ποτὲ, ἴσων ὄντων τῶν πραγμάτων, καὶ ἔτις ἀπὸ τῆς πρώ-

της ἀτυχίας ἀπέσεισαν πᾶσαν εὐελπισίαν εὐτυχίας. Καὶ τρώντι εἰς πάντα πόλεμον, ὅποιον γένος ἔχει πολλὰ βοηθητικὰ μέσα ὡς πρὸς τὴν θέσιν, οἷον βαθεῖς ποταμοὺς, στενὰς δρόμους καὶ ὄρη, καὶ νικᾶται ἔχῃ τὸν ἐν ἀρχῇ ἀπὸ τ' ἄλλο, πιστεύει ὅτι τέτοιο, ὁμοίων ὄντων τῶν πραγμάτων, εἶναι ἀνανταγώνισον. Ὁ Μαχιαβέλιος φρονεῖ, ὅτι ὅστις ἀποφασίζει ν' ἀποκλείσῃ τὴν εἰσοδὸν τῆ ἐχθρῆ εἰς ἓνα τόπον, πρέπει ν' ἀγωνισθῇ παντὶ ὄψει· ἐπειδὴ ὀλίγοι τόποι ὁπωσὺν ἐκτεταμένοι εὐρίσκονται ἐκ φύσεως τόσον καλῶς ὠχυρωμένοι, ὥστε δὲν ἐμπορῶσιν ἀξιόμαχα στρατεύματα νὰ ὑπερνικήσῃν πᾶσαν φυσικὴν δυσχέρειαν τῆς εἰσόδου· καὶ ὁ τόπος, ὅστις τυγχάνει ἀφενῶς ἢ μηδ' ὀλίως φυλαττόμενος, γίνεται αἷτιος τῆ θριάμβου τῶν ἐχθρῶν. Ἡμεῖς ἐξεύρομεν, ὅτι πολλάκις τὰ Ἀλπεα ὄρη προξένησαν εἰς τὴς ἐχθρὰς τὴν εἰσοδὸν εἰς τὴν Ἰταλίαν· καὶ μ' ὅλον ὅτι ἐχρημάτισαν κινδυνώδη καὶ τρομερὰ εἰς τὴς ἀναβαίνοντας, δὲν ἔδωκαν ποτὲ ἀσφάλειαν εἰς τὴς ὀπίσω κατοικῆντας. Διὸ συνετῶς καὶ σοφῶς ποιῶν ὁ Ἀλέξανδρος διέβη τὸν ποταμὸν κατὰ πρόσωπον τῆ ἐχθρῆ, καὶ δὲν ἠθέλησε νὰ ζητήσῃ ἀνωτέρω περὶ εὐκολώτερον πέραμα, ἕτε νὰ περαιώσῃ τὸν στρατὸν ἀσφαλέστερον, ἀλλὰ νικήσας τὴς Πέρτας ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτῶν ἀρμολίᾳ θέσει, κατέφθειρε καὶ τὴν φήμην αὐτῶν καὶ τὴν δύναμιν, καὶ δὲν ἀφῆκεν εἰς τὴς δυσήνης ὑπηκόους τῆς βασιλείας ἐκείνης ἕδεμίαν ἐλπίδα βοηθείας ἀπὸ τοιούτους ἀνάνδρους βοηθῆς.

Εὐθὺς μετὰ τὴν ἐν τῷ Γρανικῷ μάχην ἔλαβεν ὁ Ἀλέξανδρος παρὰ τῆ ἐχθρῆ τὰς Σάρδεις, αἱ ὁποῖαι ἦσαν ἐκ τῆς θαλάσσης τρόπον τινὰ τὸ προτείχισμα τῶν βαρβάρων, καὶ ὑπέχετο ὑπεράσπισιν εἰς

τὸς ἐγκατοίκους, καὶ ἔδειξε πρὸς τὸς εὐγενεῖς μεγάλην φιλανθρωπίαν, καὶ ἀφῆκεν αὐτὸς αὐτονόμους καὶ ἐλευθέρους, λέγων πρὸς τὸς περὶ αὐτὸν φίλους, ὅτι εἰς τὸς καταβάλλοντας τὴν κρηπίδα καὶ τὸ θεμέλιον τινὸς βασιλείας, ἀρμόζει ν' ἀγωνίζονται πάντοτε καὶ φημίζονται φιλάνθρωποι. Μετὰ δὲ τέσσαρας ἡμέρας ἔφθασεν εἰς τὴν Ἐφέσον, ἔχων μεθ' ἑαυτῆ τὸς φυγάδας, ὅσοι δὲ αὐτὸν ἐφυγαδεδύθησαν, καὶ ἀποκατέστησε τὴν δημοκρατίαν, καὶ ἐχάρισεν εἰς τὸν βωμὸν τῆς Ἀρτέμιδος τὸς βασιλικὰς φόρους. Ἔτι δὲ διατρίβοντος ἐν Ἐφέσῳ, ἦλθον ἀπὸ τῶν Τράλλεων καὶ τῆς Μαγνησίας πρέσβεις, καὶ παρέδωσαν αὐτάς.

Ἐκ τῆς Ἐφέσου ἦλθεν ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὴν Μίλητον, ἣ ὅποια ἐλπίσσα ταχείαν καὶ ἀξιόλογον βοήθειαν, κατέκλεισε τὰς πύλας. Ὁ πολυάριθμος Περσικὸς στόλος ὑπεκρίνετο μὲν καὶ βοηθήσει τὴν πόλιν, ἀλλὰ μὴ δυνήσῃς ν' ἀναγκάσει τὸν τῆ ἐχθρῆ εἰς μάχην, ἐβιάσθη ν' ἀναχωρήσει ὀπίσω· ὁ δὲ Μέμνων καὶ πολλοὶ ἐκ τῆς μάχης διασωθέντες Πέρσαι κατακλείσαντες ἑαυτὸς ἐν τῷ φρερίῳ, ἀπεφάσισαν ν' ἀτισταθῶσιν ἀνδρείως. Ὁ Ἀλέξανδρος χωρὶς ἀναβολῆς καιρῶ ὤρμησεν εἰς τὰ τεῖχη τῆς πόλεως, καὶ ἔστησε γύρωθεν σκάλας. Ἡ ὀρμὴ τῶν πολιορκούντων, καὶ ἡ ἀντίστασις τῶν πολιορκουμένων, ἐχρημάτισαν πεισματώδεις. Ὁ Ἀλέξανδρος ἔπεμπε καθ' ἡμέραν ἄλλης καὶ ἄλλης νέες στρατιώτας, τὸ ὅποιον διήρκεσε τρεῖς ἡμέρας· βλέπων δὲ, ὅτι οἱ στρατιῶται ἀπεδιώκοντο πανταχόθεν, καὶ ὅτι ἡ πόλις εἶχεν ὅλα τὰ εἰς μακρὰν πολιορκίαν ἀπαιτούμενα, ἔστησεν ὅλας τὰς πολιορκητικὰς μηχανὰς καὶ ἐκρήμνισε πολλὰ μέρη τῶν τειχῶν, καὶ ὅσῳκις αὐτὰ ἐπιπτον, εἰσεβιάζοντο οἱ

Μακεδόνες· οἱ δὲ πολιορκούμενοι μετὰ μίαν ἡρωϊκωτάτην ἀντίστασιν, φοβόμενοι μὴ κυριευθῆ ἡ πόλις ἐξ ἐφόδου, παρεδόθησαν ἐπὶ συμφωνίᾳ. Ὁ Ἀλέξανδρος ἐπολιτεύθη πρὸς μὲν τὰς Μιλησίους φιλανθρωπῶς, τὰς δ' ἐν τῇ πόλει ξένους ἅπαντας ἐπώλησε (1).

Μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Μιλήτης ἐπορεύθη εἰς τὴν Καρίαν, διανοόμενος νὰ πολιορκήσῃ τὴν Ἀλικαρνασσόν. Ἐν ταύτῃ τῇ πόλει, ἣτις εἶχεν ἐκ φύσεως δυσκολωτάτην τὴν εἰσοδον, καὶ ὠχυρώθη δυνατὰ, εὐρίσκητο ὁ Μέμνων, ὁ ἀξιώτατος καὶ ἀνδρειότατος στρατηγὸς τῆ Δαρείου, ὁμῶς μετὰ καὶ ἄλλων πολλῶν ἐκλεκτῶν στρατηγῶν, ὁ ὁποῖος θέλων νὰ φανῆ ἄνδρεὺς καὶ πισὸς πρὸς τὸν μέγαν βασιλέα, ἀντεστάθη ἀνδρείως, βοηθούμενος καὶ ἀπὸ τὸν Ἐφιάλτην, ἕτερον στρατηγὸν ἔμπειρον. Ἐνταῦθα ἔδειξαν ἀμφοτέρωτα τὰ μέρη ὅλην τὴν ἐνδεχομένην ἀνδρίαν καὶ τὴν ἐντελῆσάτην πολεμικὴν ἐμπειρίαν· τελευταῖον δὲ βλέπων ὁ Μέμνων, ὅτι δὲν ἐδύνατο πλέον ν' ἀντισταθῆ, ἐγκατέλιπε τὴν πόλιν· καὶ ἐπειδὴ ἡ θάλασσα ἦτον ἐλευθερά, εἰς μὲν τὴν πόλιν πλετῆσαν πολλῶν τροφῶν ἐνέβαλεν ἀξιόλογον φεβρὰν, αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν λοιπῶν κατοίκων καὶ ὅλων τῶν χρημάτων ἦλθεν εἰς τὴν νῆσον Κῶν ἢ μακρὰν τῆς Ἀλικαρνασσῆ. Ὁ Ἀλέξανδρος κατασρέψας τὴν πόλιν, ἔκρινε περιττὸν καὶ μάταιον τὸ νὰ πολιορκήσῃ τὴν ἀκρόπολιν, καὶ περιτειχίσας αὐτήν, ἀφῆκεν ἐν τῇ χώρᾳ ὀλίγους ἐκλεκτὸς στρατιώτας.

Εὐθὺς μετὰ τῆτο ἀποκατέστησεν ὁ Ἀλέξανδρος

(1) Μετὰ τῆτο ἔσειλεν ὀπίσω τὰ περισσώτερα πλοῖα, εἰς ἄχρηστα ὄντα.

τὴν Ἀδαν (1) βασίλισσαν τῆς Καρίας εἰς τὴν βασιλείαν τῆς, ἀφ' ἧς ὀλίγω πρότερον ἐσερήθη· ἡ δὲ βασίλισσα πρὸς σημεῖον εὐγνωμοσύνης ἀπέπελεν εἰς αὐτὸν καθ' ἡμέραν τροφὰς ἐπιτηδείως μαγειρευμένας καὶ ποικίλας. Ἀλλ' ὁ Ἀλέξανδρος ἐμήνυσεν εἰς αὐτὴν, ὅτι αὕτη ἡ ποικιλότης τῶν τροφῶν ἦτον ἀνωφελὴς καὶ περιττή, καὶ ὅτι αὐτὸς εἶχε καλλιτέρας μαγείρας, τὰς ὁποίας ἔδωκεν αὐτῷ ὁ παιδαγωγὸς Λεωνίδα, ὃν ὁ μὲν ἠτοίμαζεν αὐτῷ καλὸν γεῦμα, ὁ δὲ ἐξαίρετον δείπνον· ταῦτα δὲ ἦσαν ἡ ἀσκησις καὶ ἡ ἐγκράτεια (2).

Πολλοὶ βασιλεῖς τῆς μικρᾶς Ἀσίας ὑπετάγησαν θεληματικῶς εἰς τὸν Ἀλέξανδρον, ἐν αἷς ἦτο καὶ Μιθριδάτης ὁ βασιλεὺς τῆς Πόντου, ὁ ὁποῖος ἠγαπήθη ἔπειτα παρὰ τῆ βασιλείως καὶ συνεσράτευσεν· ἦτο δὲ υἱὸς τῆ Ἀριοβαρζάνου, σατραπῆ τῆς Φρυγίας καὶ βασιλέως τῆς Πόντου, περὶ ἧ ὠμιλήσαμεν ἀλλοῦ. Ἰσορῶσιν (3), ὅτι ὁ Μιθριδάτης ἦτον ὁ 15' βασιλεὺς ἀπὸ τῆ Ἀρταβάζου, τῆ λογιζομένου θεμελιωτῆ ταύτης τῆς βασιλείας, καὶ ἐτέθη ἐπὶ τὸν θρόνον ὑπὸ τῆ πατρὸς Δαρείου, υἱῆ τῆ Ἰσάσκου. Ἀπὸ τέτε κατὰγεται ὁ διὰ τὸν πρὸς τὰς Ῥωμαίους πόλεμον θρυλλόμενος Μιθριδάτης.

(1) Αὕτη ἦτο χήρα τῆ Ἰδριέως, καὶ ἐδιώχθη τῆς βασιλείας παρὰ τῆ νεωτέρου ἀδελφεῖ Πιξωδάου, ὅστις ἐβασίλευσε πέντε χρόνους ἕως ἐπὶ τὴν Ἀλεξάνδρου διάβασιν εἰς Ἀσίαν (Διόδ. 15', 74. Στράβ. ΙΔ'. Ἀ' ῥρ. Α'. 24.).

(2) Βελτίονας γὰρ ὁποιοῖς ἔχειν ὑπὸ τῆ παιδαγωγῆ Λεωνίδα δεδομένας αὐτῷ, πρὸς μὲν τὸ ἄριον, νυκτοπορίαν, πρὸς δὲ τὸ δείπνον, ὀλιγαρισίαν (Πλάτ. εἰς Ἀλέξ.).

(3) Φλωρος βιβλ. Γ', Κεφ. Ε'.

π. χ. Τὸν ἐπόμενον χρόνον ἀποφασίσας ὁ Ἀλέξανδρος νὰ στρατεύσῃ πρωιαίτατα, συμβέλιον ἐποίησεν, ἂν ἔπρεπε νὰ κινήσῃ κατ' εὐθείαν ἐναντίον τῆς Δαρείας, ἢ νὰ προῦποτάξῃ τὰς λοιπὰς παραθαλασσίας ἐπαρχίας· ἐνέκρινε δὲ τὴν τελευταίαν γνώμην ἀσφαλές· ἐραν, μὴ θέλων ἔπειτα νὰ ἐνοχλήται ἀπὸ τὰ κατόπιον ἐναπολειφθησόμενα ἔθνη. Ἀλλ' αὕτη ἡ προχώρησις κατ' ἀρχὰς ἐβραδύνθη ὀλίγον. Πλησίον τῆς Φασηλίδος, πόλεως κειμένης μεταξύ Λυκίας καὶ Παμφυλίας (1), εὐρίσκεται πρὸς τὸν αἰγιαλὸν τόπος τις, ὁ ὁποῖος, ὅταν ἐλαττῆται τὸ νερὸν, μένει πάντοτε στεγνὸς καὶ βατὸς, ὅτε δὲ ὑπερεκχυθῇ ἡ θάλασσα, σκεπάζεται ὅλος ἀπὸ νερόν. Ἡδὴ χειμῶνος ὄντος, ὁ Ἀλέξανδρος καταφρονῶν πάντα, ἠγάπα νὰ περάσῃ πρὶν τῆς ἐλαττώσεως τῶν ὑδάτων. Ὅθεν αἱ δυνάμεις αὐτῆς ἐβιάσθησαν νὰ περιπατήσωσιν ὀλόκληρον ἡμέραν εἰς τὸ νερὸν, τὸ ὁποῖον ἔφθανεν ἕως εἰς τὸν ὀμφαλόν.

Ὅταν ὁ Ἀλέξανδρος διέταξε τὰ πράγματα τῆς Κιλικίας καὶ Παμφυλίας, ἐστράτευσε πρὸς τὰς Κελαινας, πόλιν τινὰ τῆς Φρυγίας πλησίον τῆς παρὰ ποιηταῖς μυθολογημένης Μαρσύης, καὶ ἐκήρυξεν εἰς τὴν ἐν τῷ φρερίῳ, ὅπως κατέφυγον οἱ πολῖται, νὰ παραδοθῶν. Ἀλλ' αὐτοὶ νομίζοντες αὐτὸ ἀπόρητον, ἀπεκρίθησαν αὐθαδῶς, ὅτι κάλλιον ἔκρινον ν' ἀποθάνωσι παρὰ νὰ παραδοθῶν· βλέποντες δὲ τὴν ἀνάγκην, ἐζήτησαν 60 ἡμερῶν ἀνακωχὴν, ὑποχόμενοι, ἂν δὲν λάβωσιν ἕως τότε βοήθειαν, νὰ παραδοθῶσι, καὶ ἔτω μὴ λαβόντες βοήθειαν, παραδόθησαν εἰς τὴν

(2) Στράβων. Γεωγραφ. βιβλ. ΙΔ'.

τεταυμένην ἡμέραν. Ἐντεῦθεν ἐπορεύθη ὁ βασιλεὺς πρὸς τὴν Φρυγίαν, τὴν παλαιὰν βασιλείαν τῆ περιφήμου Μίδου, καὶ κυριεύσας τὴν μητρόπολιν αὐτῆς (Γόρδια), ἐπεδίμησε καὶ ἴδῃ τὴν θρυλλημένην ἄμαξαν, ἣν ἦτο δεδεμένος ὁ Γόρδιος δεσμός. Οὗτος ὁ δεσμός, δι' ἣν ἦτο σφικτῶς δεδεμένος ὁ ζυγὸς μετὰ τὴν ῥύμην, ἦτο τόσον ἐπιτηδεῖως περιπεπλεγμένος, ὥστε ἀδύνατον ὑπῆρχε καὶ εὐρεθῆ ἢ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος· καὶ κατὰ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν τῆς χώρας χρησμός τις προεφήτευσεν, ὅτι ὅσις λύσει τὸν δεσμόν, θέλει κυριεύσει τὴν βασιλείαν τῆς Ἀσίας. Ὁ Ἀλέξανδρος εὐέλπις ὢν, ὅτι ὁ χρησμός αἰνίττετο αὐτὸν, μετὰ πολλὰς ἀνωφελεῖς πείρας ἔκοψε τὸν δεσμόν μετὰ μάχαιραν λέγων, ὅτι αὐτὸς ἦτον ὁ μόνος τρόπος τῆ καὶ λυθῆ. Ὁ ἱερεὺς ἐχάρη, καὶ ὡμολόγησεν ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος ἐπλήρωσε τὸν χρησμόν.

Ὁ Δαρεῖος, ὁ ὁποῖος ἤδη ἐθρομβεῖτο περισσώτερον παρὰ πρότερον, ἠγωνίζετο παντοίῳ τρόπῳ καὶ στρατολογίῃ καὶ καὶ θάρρυνῃ τῆς στρατιώτας, καὶ ἐξεῖλε τὸν Μέμνονα εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τῆς Μακεδονίας, διὰ τὴν ἀντιπερισπᾶσιν τὰς Ἑλληνικὰς δυνάμεις. Τῆτι δὲ ἀποθανόντος κατὰ τὴν ἐκστρατεῖαν (ἐν τῇ Μιτυλήνῃ), ὁ Δαρεῖος ἐδεμίαν ἐλπίδα ἔχων καὶ πολεμήσῃ τὸν ἐχθρὸν εἰς τὰ ἴδια, ἐφρόντιζε περὶ τῆς ἀσφαλείας τῆς βασιλείας τῆς.

Ἐν δὲ τῆτι, μισεύσας ὁ Ἀλέξανδρος ἐκ Γορδίων, ἔλθων ὑπέταξε τὴν Παφλαγονίαν καὶ Καππαδοκίαν, καὶ ἐνταῦθα ἀκέσας τὸν θάνατον τῆς Μέμνονος, ἀπεφάσισε σερρώτερον καὶ στρατεύσῃ εὐθὺς πρὸς τὰς ἐπαρχίας τῆς μεγάλης Ἀσίας, καὶ ἔτω συντόμως πορευόμενος πρὸς τὴν Κιλικίαν, ἐφθασεν εἰς τὴν γῆν

ὀνομαζομένην Κύρη πεδίων, τὸ ὅποιον ἀπέχει ὡς 50 στάδια (2 1/2 μίλ.) τῆ περάματος τῆς Κιλικίας, ἐνὸς σενῦ πόρε, διὰ τῆ ὁποῖα εἶναι ἀναγκαῖα ἡ διάβασις ἐκ Καππαδοκίας εἰς Ταρσόν. Ὁ βασιλικὸς φύλαξ τέτε τῆ σενῦ ἀφῆκεν αὐτῆ ὀλίγης μόνον φύλακας, οἱ ὅποιοι ἔφυγον ἔς αὐτοὶ, ὅτε ἤκουσαν ἐρχόμενον τὸν ἐχθρὸν. Ὅθεν ἐμβὰς ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὸ σενὸν ἀκωλύτως, ἔς περιεργασάμενος ἀκριβῶς τὴν τοποθεσίαν, ἐμακάρισε τὸν ἑαυτόν τε λέγων, ὅτι ἐκεῖ ἠμπορεῖ νὰ πολεμηθῆ ἔς νὰ νικηθῆ εὐκόλως μόνον λιθοβολέμενος, διότι παρεκτὸς ὅτι διὰ τὴν σENOΧΩρίαν μόλις ἐδύναντο τέσσαρες ἄνθρωποι καθωπλισμένοι νὰ περιπατήσῃν, ἡ κορυφή τῆ ὄρεις ἐκρέματο ἐπάνω εἰς τὸν δρόμον, ὁ ὅποιος ἔ μόνον ἦτο σενός, ἀλλὰ καὶ εἰς πολλὰ μέρη κεκομμένος ὑπὸ τῆς ὀρμῆς τῶν καταρρέοντων χειμάρρων.

Ὁ Ἀλέξανδρος ἦλθε πανστρατιᾷ εἰς τὴν Ταρσόν, ὅτε οἱ Πέρσαι ἔκαιον αὐτήν, μὴ θέλοντες ν' ἀφήσωσιν εἰς τὸν ἐχθρὸν τὰ λάφυρα τοιαύτης πλευσίας πόλεως. Ἀλλ' ὁ Παρμενίων, ὅσις προαπεσάλη παρὰ τῆ βασιλέως ἔχων ὀλίγης ἵππεις, φθάσας ἐγκαίρως, ἔσβεσε τὴν πυρκαϊάν, ἔς ἐμβὰς εἰς τὴν πόλιν, ἔσωσεν αὐτήν· οἱ δὲ βάρβαροι ἔφυγον, ὅτε ἔμαθον αὐτὸν ἐρχόμενον. Διὰ ταύτης τῆς πόλεως ῥέει ὁ ποταμὸς Κύδνος, περίφημος διά τε τὸ πλάτος τῆ σωλήνος, ἔς διὰ τὴν ὠραιότητα τῶν διαφανεσάτων ὑδάτων, ἅμα δὲ ἔς διὰ τὴν ψυχρότητα προερχομένην ὑπὸ τῶν κατασκίων δένδρων τῶν εὐρισκομένων ἐπὶ τὰς ὄχθας τῆ ποταμῆ. Τότε περὶ τὸ τέλος τῆ θέρους, ὅτε τὸ καῦμα εἶναι ὑπερβολικὸν εἰς τὴν Κιλικίαν, ἔς μάλα ἐν μεσημβρίᾳ, ἔφθασε ἔς ὁ βασιλεὺς εἰς τὰς

ἔχθρας τῆ ποταμῷ ὅλως κατιδρωμένος καὶ κονιορτώδης, καὶ βλέπων τὰ ὕδατα τόσον διαυγῆ καὶ εὐμορφα, ὡς ἔχθρη γὰρ λυοῦν· ἀλλὰ μόλις ἐμβαῖς, ἠΰθάνθη τόσον σφοδρὸν ῥίγος, ὥς περὶ ἡμιθανῆς, ἐκομίσθη εἰς τῆ σκηνὴν ἀναισθητῶν. Οἱ ἰατροὶ γινώσκοντες, ὅτι ἔμελλον γὰρ δώσθαι λόγον περὶ τῆ ἀποθνησκομένης, δὲν ἐξάρρουν γὰρ δώσθαι σφοδρὸν καὶ ἀλλόκοτον ἰατρικόν. Ἀλλ' ὁ Φίλιππος, ἰατρός τις, σύντροφος αὐτῷ ἐκ νεότητος, καὶ φιλοσόφως ὑπεραγαπώμενος παρὰ τῆ βασιλείας, ἀποσείσας (μόνον δι' ἀγάπην τῆ Ἀλεξάνδρου) πάντα φόβον, ὑπεσχέθη γὰρ τῷ δώσθαι βότανον ὅχι τόσον δρασικόν, ὅσον ἐνεργητικόν, καὶ πρὸς κατασκευὴν ἐζήτησε τριῶν ἡμερῶν διορίαν. Πάντες ἔτρεμον ἀκύσαντες τῆτο, πλὴν ἐκεῖνος μόνος, εἰς τὸν ὅποιον ἔμελε μάλισα, λέγω δὴ τῆ Ἀλεξάνδρου, ὁ ὅποιος κατὰ τῆτο μόνον ἐλυπεῖτο, καθότι εἰς τρεῖς ἡμέρας δὲν ἤθελε φανῆ εἰς τὸ σράτευμα.

Ἐν τῆτῳ δὲ ὁ Παρμενίων, ὁ ὅποιος ἔμεινεν εἰς τὴν Καππαδοκίαν, καὶ ἦτον ὁ πισότατος τῆ Ἀλεξάνδρου φίλος, ἔγραψε πρὸς τὸν βασιλέα παραινῶν γὰρ φυλάττεται τὸν Φίλιππον, ὅτι ὁ Δαρεῖος διέφθειρεν αὐτὸν ὑποχόμενος χίλια τάλαντα καὶ τὸν γάμον τῆς ἀδελφῆς. Ἡ ἐπιστολὴ πρὸξένησε μεγάλην ἀπορίαν καὶ ἀθυμίαν εἰς τὸν βασιλέα, ὁ ὅποιος ἤδη εἶχε καιρὸν γὰρ συλλογιῶν ὅλας τὰς αἰτίας τῆ φόβου ἢ τῆς ἐλπίδος· ἀλλὰ τὸ θάρρος πρὸς τὸν ἰατρὸν, τῷ ὅποιος τὴν πιστὴν καὶ ἀδόλον ἀγάπην ἐγνώρισεν ἐκ νεότητος, ὑπερίχυσε καὶ διέλυσε πᾶσαν ὑποψίαν. Ὅθεν διπλώσας τὴν ἐπιστολὴν, καὶ μηδενὶ δείξας τῶν φίλων, ἔβαλεν αὐτὴν ὑποκάτω τῆ προσκεφαλαιε· ὡς δὲ ἦλθε τῆ τεταγμένη ἡμέρα ὁ ἰατρός ἔχων τὸ ἰατρικόν ἐν

τῷ ποτηρίῳ, ἐκεῖνῳ μὲν ἔδωκε τὴν ἐπιστολὴν, αὐτὸς δὲ λαβὼν τὸ ποτήριον, ἔπινε τὸ ἰατρικὸν προθύμως καὶ ἀνυπόπτως. Ὁ ἰατρὸς ἀναγνώσας τὴν ἐπιστολὴν, ἔδειξε περισσότερα σημεῖα θυμῆ καὶ ὀργῆς, παρὰ φόβου καὶ ἐκπλήξεως, καὶ περιπίπτων εἰς τὴν κλίνην, παρεκάλει τὸν βασιλέα νὰ εὐθυμῆ καὶ νὰ μὴ φοβῆται παντελῶς, λέγων ὅτι ἡ εἰς ὀλίγον ἀνάληψις τῆς ὑγείας θέλει διαλύσει πᾶσαν ὑπόψιν. Τὸ δὲ ἰατρικὸν ἐνήργησεν ἐν ἀρχῇ τόσον σφοδρῶς, ὥστε πάντα τὰ συμπτώματα ἐβεβαίονον τὴν κατηγορίαν τῆ Παρμενίωνος· ἀλλὰ τελευταίον ἤρχισεν ὁ βασιλεὺς κατ' ὀλίγον ν' ἀναλαμβάνη τὰς δυνάμεις, καὶ εἰς τρεῖς ἡμέρας ἐδυνήθη νὰ παρρησιασθῆ εἰς τὰς λυπεμένους στρατιώτας, οἱ ὅποιοι ἠγάπων καὶ ἐσέβοντο αὐτόν.

Ἐν τέτοις, ὁ Δαρεῖος ἐπαιρόμενος ἐπὶ τῷ πλήθει τῆς στρατιᾶς, καὶ θαρρόων εἰς τὴν λαμπρότητα μᾶλλον ἢ ἀνδρίαν τῶν στρατιωτῶν, ἤρχετο πάνστρατιᾶ, καὶ πλανώμενος ἀπὸ τὴν ὑψηλοφροσύνην, δὲν ἠθέλησε νὰ στρατοπεδεύσῃ εἰς τὰς πεδιάδας τῆς Ἀσσυρίας, ὅπως ἠμπόρει νὰ ἐκτείνῃ τὸ ἰππικὸν ἐλευθερῶς, καὶ νὰ ὠφελῆσθῃ ἀπὸ τὸν πολλαπλάσιον ἀριθμὸν τῶν στρατιωτῶν, ἀλλ' ἀπεφάσισε νὰ ἔμβῃ εἰς σενὰ περάματα, ὅπως τὸ ἰππικὸν καὶ τὰ ἀναρίθμητα στρατεύματα ἠθέλον προξενήσῃ ἀντὶ ὠφελείας σύγχυσιν καὶ ταραχὴν, καὶ ἀντὶ νὰ προσμένῃ ἤρχετο ζητῶν τὸν ἐχθρὸν, καὶ ἔσπευδε τυφλῶς εἰς τὴν ἀπώλειάν τε. Ἀλλ' οἱ αὐλικοὶ καὶ οἱ ὄπαδοὶ συνειδισμένοι νὰ τὸν κολακεύουν καὶ νὰ τὸν ἐπαινῶν καθ' ὅλα, συνέχαιρον αὐτῷ εἰς τὴν ἐγγίζουσαν νίκην ὡς βεβαίαν καὶ ἀπαραίτητον. Ἐτυχε δὲ τότε εὐρισκόμενος εἰς τὸ στρατεῦμα τῆ Δαρείου Ἀ. Σηκατίστis ὀνόματι Χαρίδημος, ἀνὴρ θαυμαζόμενος

ἐπ' ἀνδρία καὶ πολεμικῇ ἐμπειρίᾳ, καὶ μισῶν εἰς ἄκρον τὸν Ἀλέξανδρον, ὅτι δι' αὐτὸν ἐφυγαδεύθη ἀπὸ τὰς Ἀθήνας. Πρὸς τῆτον ἔν ἐπισρεφόμενος ὁ Δαρεῖος ἠρώτησεν, ἂν ἐνόμιζεν αὐτὸν ἰκανὸν νὰ νικήσῃ τὸν ἔχθρον; Ὁ Χαρίδημος ἀνατραφεὶς ἐλεύθερος, καὶ λησμονήσας ὅτι εἰς δελικὴν χώραν ἦτον ἐπικίνδυνον νὰ ἐναντιωθῆ τις εἰς τὴν γνώμην τῆ βασιλέως, ἀπεκρίθη ἔτω· “συγχώρησόν μοι, βασιλεῦ, νὰ εἶπω τὴν ἀλήθειαν εἰς τῆτον τὸν καιρὸν, ὅτε ἡ εὐλικρίνεία μου ἔμπορεῖ νὰ σοὶ χρησιμεύσῃ. Αὕτη ἡ λαμπρὰ ἐτοιμασία καὶ ὁ ὑπέρμετρος ἀριθμὸς τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι ἐγύμνωσαν ὅλην τὴν Ἀσίαν, εἶναι μὲν ἴσως τρομερὰ εἰς τὰς ἀνάνδρους γείτονάς σου, ἐχθρὸν δὲ καὶ εἰς τὰς Μακεδόνας, οἱ ὅποιοι δὲν φροντίζουσι εἰμὴ πολεμικὴν ἀσκησιν, συμπλοκὴν καὶ ἀνδρίαν, καὶ ἕκαστος αὐτῶν ἔχει σχεδὸν ἐμπειρίαν στρατηγῆ. Οἱ τοῖετοι δὲν νικῶνται ἀπὸ τὰ βέλη τῶν τοξοτῶν, ἀλλὰ μόνον ἀπὸ ἀνθρώπων ἰσοδυνάμους καὶ ὁμοίους. Ὅθεν ἀντὶ χρυσίδος καὶ ἀργυρίδος, τὰ ὅποια διαλάμπουσι πανταχῶς εἰς τὸ στρατόπεδόν σου, λάβε στρατιώτας καὶ σίδηρον, ὅπλα καὶ ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι εἶναι ἰκανοὶ νὰ σὲ φυλάττωσιν.” Ὁ Δαρεῖος, καίτοι φύσει πράος, παρωργισθὴ ἐπὶ τῇ παρρησίᾳ τῆ ἀνδρὸς, καὶ εὐθύς ἐκέλευσε νὰ τὸν θανατώσῃ· ὁ δὲ Χαρίδημος ἀπαγόμενος ἐπὶ τὸν θάνατον ἔλεγεν, ὅτι ὁ ἐκδικητὴς τῆ ἡγυικεν. Ὁ Δαρεῖος εὐθύς μετενόησε, καὶ ἐγνώρισεν, ἀλλὰ πολλὰ βραδέως, τὴν ἀλήθειαν τῶν λεγομένων τῆ Ἀθηναίῃς (1).

(1) Κατ' ἄλλους (Διόδ. ΙΖ'. 30.) παρήκει ὁ Χαρίδημος τὸν Δαρεῖον νὰ μὴ στρατεύσῃ αὐτὸς μόνος, καὶ ὁμολόγησε νὰ πράξῃ αὐτὸς ὅλα μὲν 100000 ἀνθρώπους, καὶ δια

Ο Δαρείος ἐκινήθη πανσρατιᾶ πρὸς τὸν ποταμὸν Εὐφράτην. Οἱ Πέρσαι συνείθισον νὰ μὴ κινῶνται πρὶν τῆς ἀνατολῆς τῆ ἡλίου· καὶ τότε ἐδίδετο ἐκ τῆς σκηνῆς τῆ βασιλέως τὸ σημεῖον διὰ τῆς σάλπιγγος, καὶ ὑπεράνω τῆς βασιλικῆς σκηνῆς ἐφαίνετο δημοσίᾳ ἡ εἰκὼν τῆ ἡλίου περιεσφαιλισμένη εἰς κρύσαλλον, καὶ εἰς πᾶν μέρος τῆ στρατεύματος ἔλαμπεν ὁ πλῆτος καὶ ἡ μεγαλοπρέπεια. Ἰδὲ δὲ τίνι τάξει ἐκινῶντο.

Ἐν πρώτοις μὲν ἐπομπεύετο τὸ πῦρ, ὀνομαζόμενον ἱερὸν καὶ αἰώνιον, ἐπάνω εἰς ἀργυρᾶ θυσιαστήρια, ἀκολουθούντων τῶν μάγων καὶ ψαλλόντων ὕμνος πατρῴος, καὶ μετὰ τέττες τριακοσίων καὶ ἑξηκονταπέντε νέων ἐνδεδυμένων πορφύραν καὶ ἰσαριθμῶν ταῖς ἡμέραις τῆ ἐνιαυτῆ. Ἐπειτα δὲ ἔσυρον μίαν ἄμαξαν τῆ Διὸς λευκοὶ ἵπποι, καὶ τέτοις ἠκολούθει ἄλλος ἵππος ὑπερμεγέθης, ὀνομαζόμενος Ἴππος τῆ ἡλίου· οἱ δὲ ἵπποκόμοι καὶ ἀρματηλάται ἦσαν ἐνδεδυμένοι λευκὴν σολὴν, καὶ εἶχον ἐν χερσὶ χρυσὰς μάσιγας. Οὐ μακρὰν δὲ τέτων ἦσαν δέκα ἄμαξαι ἐσολισμέναι με γλυπτὰ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ· κατόπιον περιεπάτει τὸ ἵππικὸν τῶν δώδεκα γένων διαφόρων ἡθῶν καὶ ὄπλων (1). Μετὰ δὲ τέττες ἤρχοντο οἱ ἀθάνατοι καλούμενοι Πέρσαι (2) ὡς δέκα χιλιάδες τὸν ἀριθμὸν, ὑπερ-

τῆτο ἰφονεύθη. Ὁ συγγραφεὺς ἀκολουθεῖ τῷ Κερτίῳ (Βιβλ. Γ'. Κεφ. β').

(1) Τὰ δώδεκα γένη ἦσαν Ἀσία, Ἀρμενία, Ἰβηρία, Ἀλβανία, Καππαδοκία, Συρία, Αἴγυπτος, Ταῦρος, Καύκασος, Βακτριανοὶ, Μῆδοι, καὶ Πέρσαι.

(2) Ὀνομάζοντο δὲ ἕτως, ὅτι ὁ ἀριθμὸς ἰφουλάττειτο πάντοτε πλήρης. Ἄλλοι ὑπάρχουσιν οἱ παρὰ τῷ Ἡροδότῳ ἰσοριθμοὶ (Δ. §. ηγ') ἀθάνατοι.

βαίνοντες τὰς ἄλλας βαρβάρας κατὰ τὴν μεγαλοπρέπειαν, καὶ φορέντες χρυσᾶ περιτραχήλια, χρυσοῦφανα ἱμάτια, καὶ χιτῶνας χειριδωτὺς (μὲ μανίκαις) πολυτίμους.

Τριάκοντα βήματα μακρὰν ἠκολούθησαν οἱ ὀνομαζόμενοι βασιλικοὶ συγγενεῖς ὡς δεκαπέντε χιλιάδες, καλλωπισμένοι ὡς γυναῖκες, καὶ περίβλεπτοι διὰ τὴν πολυτελεῆ σολὴν μάλλον, ἢ διὰ τὴν λαμπρότητα τῶν ὄπλων. Μετὰ τούτους ἤρχοντο οἱ ὀνομαζόμενοι δορυφόροι, συνεδίζοντες γὰρ φέρωσι τὸ ἐπάνω φόρεμα τῆ βασιλέως, καὶ ἐπροκορεύοντο τῆς βασιλικῆς αἰμάξης, εἰς τὴν ὁποίαν αὐτὸς ἐφαίνετο καθήμενος ὡς ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ. Ἀμφότερα δὲ τὰ μέρη τῆς αἰμάξης ἐκαλλώπιζον εἰκόνες θεῶν χρυσαῖ καὶ ἀργυραῖ, καὶ εἰς τὸ μέσον τῆ ζυγῆ, ὁ ὁποῖος ἦτον ὅλος λιθοκόλλητος, ἐφαίνοντο δύο χρυσαῖ εἰκόνες ἰσοπήχεις, ὧν ἡ μὲν ἀπεικόνιζε τὸν πόλεμον, ἡ δὲ τὴν εἰρήνην· μεταξὺ δὲ τούτων εὐρίσκετο χρυσοῦς ἀστὴρ, ἔχων τὰς πτέρυγας ἀνοικτάς.

Ἀλλὰ πρὸ πάντων ἡ μεγαλοπρεπესτάτη πολυτέλεια τῆ βασιλέως καὶ τῶν περὶ αὐτὸν ἦτον ἀξιοσημείωτος. Αὐτὸς ἐφόρει χιτῶνα πορφυρῆν μεσόλευκον (μὲ σειρὰς ἀργυρᾶς), καὶ ἐπ' αὐτὸν μακρὸν φόρεμα καταλάμπον ἀπὸ χρυσοῦ καὶ πολυτίμους λίθους, ἐν ᾧ παριστάντο δύο ἱέρακες, οἱ ὁποῖοι ὄρμην εἰς τὰ σύνεφα καὶ ἐτζιμπῆντο· ἦτο δὲ ἐζωσμένος ὡς αἱ γυναῖκες ζώνην χρυσοῦν, ἀφ' ἧς ἐκρέματο ὁ ἀκινάκης (εἶδος ξίφους), τῆ ὁποῖα ἡ θήκη (φηκάρη) συνίστατο ἐκ λίθων πολυτίμων· εἰς δὲ τὴν κεφαλὴν ἐφόρει τιάραν, ἣτοι διάδημα περιεζωσμένον ἀπὸ ζώνην (ταινίαν) γαλάζιαν καὶ ὑπόλευκον. Ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ ἀριστερῶν σινη-

κολέθην διακόσιοι ἐκ τῶν εὐγενεστάτων συγγενῶν, καὶ μετὰ τέτρες δέκα χιλιάδες λογχοφόροι, τῶν ὁποίων αἱ λόγχαι ἦσαν χρυσαῖ, καὶ ἡ κορυφή ἀργυρά. Ἐρχοιο δὲ τέτων ἠκολέθην 30,000 πεζοὶ ὀπιθοφύλακες, καὶ κατόπιν ἐσύροντο οἱ ἵπποι τῆ βασιλέως, τετρακόσιοι τὸν ἀριθμόν.

Ὡς ἐν εἰδίον μακρὰν ἤρχοντο ἡ μὲν Σισύγαμβρις μήτηρ τῆ Δαρεία καθημένη ἐν τῇ μιᾷ ἀμάξῃ, ἡ δὲ σύζυγος ἐν τῇ ἐτέρᾳ· ὁ δὲ λοιπὸς ὄμιλος τῶν γυναικῶν, αἱ ἑποῖαι συνηκολέθην ταῖς δύο βασιλίσσαις, ἔφιπποι· ἔπειτα δὲ ἤρχοντο δεκαπέντε μεγάλαι ἀρμάμαξαι (κοτζίᾶ) φέρουσαι τὰ τέκνα τῆ βασιλέως καὶ τὰς παιδοτρόφους γυναῖκας, καὶ πολὺ πλῆθος εὐνύχων, οἱ ὁποῖοι τιμῶνται πολὺ ἄχρι τῆς σήμερον ὑπὸ τέτων τῶν γενῶν. Μετὰ δὲ ταῦτα ἤρχοντο αἱ παλλακίδες ὡσεὶ τριακόσιοι ἐξήκοντα, καὶ αὐταὶ ἐσολισμέναι καὶ τιμώμεναι ὡς αἱ βασίλισσαι, μετὰ τὰς ὁποῖας ἑξακόσια μιλάρια καὶ τριακόσια κάμηλοι ἐκόμιζον τὸν θησαυρὸν τῆ βασιλέως, φυλαττόμενον ἀπὸ πολυἀριθμόν φρερὰν τοξοτῶν. Μετὰ τῆτο τὸ τάγμα ἤρχοντο ἐν ἀμάξαις πρῶτον μὲν αἱ γυναῖκες τῶν συγγενῶν καὶ πρῶτων ἀρχόντων τῆς αὐλῆς, εἶτα δὲ οἱ ὑδροφόροι καὶ οἱ ξυλοφόροι, ἔρχοιο δὲ πάντων οἱ ψιλλοὶ, ἔχοντες ἑκάσοι τῆς στρατηγῆς, οἱ ὁποῖοι διέτατον τὴν στρατιάν.

Τοιαύτη ἦτον ἡ μεγαλοπρέπεια τέτρε τῆ ἐθνικῆ βασιλέως, ὁ ὁποῖος ἤρχετο εἰς τὸν πόλεμον περιεσοχισμένος ἀπὸ παλλακίδας, καὶ ἔχων συνακολέθοντας στρατιώτας διαφόρων γενῶν καὶ γλωσσῶν, δυσδιοικήτες διὰ τὴν πολυπληθίαν, καὶ τόσον πλεσίεε χρυσῆ

ἔθλυπρεπῶς καλλωπισμένους, ὥς ἐθέλγον μᾶλλον, ἢ ἐφόβιζον τὸν ἐχθρὸν (1).

Ὁ Ἀλέξανδρος ἦλθεν ἐκ Ταρσῦ εἰς Ἀγχιάλον, ἔντευθεν εἰς Σόλους, ὅπερ ἐθυσίασεν εἰς τὸν Ἀσκληπιόν, ἔκ τῶν Σόλων εἰς Πύραμον, Μαλλόν, ἔκ τέλος εἰς Κασάβαλον, ὅπερ μαθὼν κατ' ἀρχὰς, ὅτι ὁ Δαρεῖος ἐσρατοπέδευσε πανσρατιᾶ εἰς Σόχους, τόπον τῆς Ἀσσυρίας, δύο ἡμέρας μακρὰν ἀπὸ τῆς Κιλικίας, ἀπεφάσισεν εὐθὺς νὰ ὑπάγῃ ἐναντίον αὐτῆ, ἀλλ' ἠναγκάσθη νὰ στρατοπεδεύσῃ πλησίον τῆς Μυριάδρου διὰ τὸν συμβάντα κακὸν καιρὸν. Ἐν δὲ τέτοις, ἔφθασε καὶ ὁ Δαρεῖος μὲ τὸ πολυάριθμον στρατεύμα εἰς τὴν πεδιάδα τῆς Ἀσσυρίας, ὅπερ οἱ στρατηγοὶ τῶν μισθωτῶν Ἑλλήνων, οἱ ὅποιοι ἦσαν ἡ κυρία δύναμις τῆς στρατεύματος, παρήγγεν αὐτὸν νὰ στρατοπεδεύσῃ ἔν' ἀναμείνῃ τὸν ἐχθρὸν αὐτῆ, ὅπερ εἶχεν ἰκανὸν τόπον νὰ ἐξαπλώσῃ τὰς δυνάμεις τε, ἔν' ἀναμείνῃ τὸν ἐχθρὸν. Ἀλλ' αὐτὸς ἐμπεφυσιωμένος ἀπὸ τῆς περὶ αὐτὸν κόλακας, ἀπέρριψε τὴν συμβουλήν, ἔν' ἀναμείνῃ νὰ προσμείνῃ τὴν ἐπέλευσιν τῆς Ἀλεξάνδρου, ἀλλ' ἀπεφάσισε νὰ καταδιώξῃ αὐτὸν, ὁ ὅποιος ἔδεν ἐπεθύμει τόσον ἐνθέρμως, ὅσον τὴν ἀρχὴν τῆς μάχης. Ὅθεν σείλας ὁ Δαρεῖος ὅλους τῆς θησαυρῆς εἰς Δαμασκὸν, πόλιν τῆς Ἀσσυρίας, ἐπορεύετο πανσρατιᾶ πρὸς τὴν Κιλικίαν, ἔπειτα ἰπεσράφῃ πρὸς τὴν Ἰσσόν· ἔγνωὼν τὴν θέσιν τῆς ἐχθρῆς, ἐνόμιζεν ὅτι ἐδίωκε τὸν Ἀλέξανδρον, ἐν ᾧ

(1) Ὅλη ἡ δύναμις τῶν Περσῶν ἦσαν 400,000 πεζοὶ ἔν' ἀναμείνῃ τὸν ἐχθρὸν αὐτῆ, ὅπερ εἶχεν ἰκανὸν τόπον νὰ ἐξαπλώσῃ τὰς δυνάμεις τε, ἔν' ἀναμείνῃ τὸν ἐχθρὸν. Ἀλλ' αὐτὸς ἐμπεφυσιωμένος ἀπὸ τῆς περὶ αὐτὸν κόλακας, ἀπέρριψε τὴν συμβουλήν, ἔν' ἀναμείνῃ νὰ προσμείνῃ τὴν ἐπέλευσιν τῆς Ἀλεξάνδρου, ἀλλ' ἀπεφάσισε νὰ καταδιώξῃ αὐτὸν, ὁ ὅποιος ἔδεν ἐπεθύμει τόσον ἐνθέρμως, ὅσον τὴν ἀρχὴν τῆς μάχης. Ὅθεν σείλας ὁ Δαρεῖος ὅλους τῆς θησαυρῆς εἰς Δαμασκὸν, πόλιν τῆς Ἀσσυρίας, ἐπορεύετο πανσρατιᾶ πρὸς τὴν Κιλικίαν, ἔπειτα ἰπεσράφῃ πρὸς τὴν Ἰσσόν· ἔγνωὼν τὴν θέσιν τῆς ἐχθρῆς, ἐνόμιζεν ὅτι ἐδίωκε τὸν Ἀλέξανδρον, ἐν ᾧ

τῶντι εὐρίσκετο ἐξοπίσω ἐκείνε. Ὁ Δαρείος ἔδειξε κατὰ πάντα ἐν παράξενον μίγμα ἀλαζονείας, ἀπανδρωπίας, μεγαλοπρεπείας καὶ μακροθυμίας, καὶ ἐφόνευσεν εἰς τὴν Ἴσσον ἀνηλεῶς ὅλας τὰς αὐτῆ ἀρρώστους Ἕλληνας (1), ἐξαιρεμένων ὀλίγων τινῶν, τὰς ὁποῖαις περιάγων καὶ ἐπιδεικνύμενος εἰς τὸ στρατεύμα ὅλον, ἀπέλυσε, προσάξας νὰ δηλοποιήσωσιν εἰς τὸν ἐχθρὸν ὅσα ἴδον, παρ' ὧν καὶ μαθὼν ὁ Ἀλέξανδρος τὸν Δαρείον προσερχόμενον, καὶ μὴ πισεύων ἐβεβαιώθη παρὰ τῶν σαλέντων κατασκόπων, καὶ ἔτιωσ ἠτοιμάζετο εἰς μάχην· φοβόμενος δὲ τὸν μέγαν ἀριθμὸν τῶν βαρβάρων, ὠχυρώσατο τὸ στρατόπεδον, χαίρων ὅτι ὁ ἐχθρὸς σπεύδων εἰς τὴν ἀπώλειάν τε ἠτοιμάζετο νὰ πολεμήσῃ εἰς τόπον σενόχωρον, ὅπε μόνον ὀλιγάριθμον στρατεύμα ἐδύνατο νὰ πολεμήσῃ ἐλευθέρως. Οὗτος ὁ τόπος ἔκαμνε τὰ δύο στρατεύματα ἰσοσάσια καὶ ἰσοδύναμα, καθότι ἠμπόρουσιν οἱ μὲν Μακεδόνες νὰ ἐξαπλώσωσιν ἐλευθέρως ὅλας τὰς δυνάμεις, οἱ δὲ Πέρσαι ἐδὲ τὸ εἰκοσημόριον τῆς ἑαυτῶν πολλαπλασίας δυνάμεως.

Ὡς τόσον, καθὼς συμβαίνει εἰς τὰς μεγάλας στρατηγὰς, ὁ Ἀλέξανδρος βλέπων ἐγγυὲς τὸν καιρὸν τῆ ἐσχάτης κινδύνου, ἐταράχθη ὀλίγον τὴν διάνοιαν, καὶ αὐτὴν τὴν ἰδίαν τύχην, ἡ ὁποία ἐβοήθησεν αὐτῷ εἰς τόσας εὐτυχεῖς πράξεις, τώρα ἐφοβεῖτο, ἀναπολῶν αὐτῆς τὸ ἄσατον καὶ εὐμετάβλητον, καὶ ἀναλογιζόμενος ὅτι ἤγγιζεν ἡ ὥρα, ἀφ' ἧς ἐκρέματο ὅλη ἡ τύχη τε· ἀλλὰ πάλιν ἐπαρηγορεῖτο ἐνθυμόμενος τὰ

(1) Οὗτοι ἀφείδησαν ὑπὸ τῆ Παρμενίανος, ὅτε οἱ Μακεδόνες, ἔφυγον ἐκ τῆς Ἴσσε.